

УКРАЇНСЬКА МОВА ПРОБЛЕМИ І ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Мова є основним признаком ідентичності народу та нації. По ній можна визначити, з якої країни ти, але в Україні не зовсім так. За час існування нашої нації мова була цілком номер один. Вона страждала: її висміювали у фільмах, книгах тощо, мовляв, це — мова села. Таким чином намагалися знищити українську мову. Ви запитаете, хто хотів знищити мову? Її намагалися знищити багато разів, зокрема Російська імперія.

На той час вона ще не зовсім була "Російська імперія", а називалася Московське князівство. Щоб показати, що Московське князівство — не останній гравець на світовій мапі, воно намагалося продемонструвати свою велич усьому світові. Для цього "імперія" захотіла приєднати до себе історію Русі (Русі, не Московії і не Росії) — так називали наш народ у ті часи. Намагалися з'єднати Україну та Росію: вони асимілювали мову та народ, знищуючи українську культуру, право на друк та викладання українською. Українців та українок стали називати "малоросами", а себе — "великоросами".

Однак були й світлі роки для України, коли мова та культура процвітали. Це був період не Росії, а Запорізької Січі та Гетьманщини. Ще були заборони на слова "москаль", "Україна", "українці", "козак", "Січ", "Запоріжжя" та інші. Це далеко не все — на мову чинили тиск через такі укази, як Емський указ тощо.

Наступним головним "героєм" у боротьбі проти мови став Радянський Союз. Це був, начебто, союз, але ні — це головний персонаж у процесі вбивства мови. Після розпаду Російської імперії багато країн отримали незалежність, зокрема й Україна, яка на той час мала назву Українська Народна Республіка, Українська Держава тощо. Але після анексії України та "заманювання" українців свободою, друком книжок, навчанням мовою все виявилось пасткою.

Радянський Союз відзначився у злочинах проти української мови: знищенням більшості українських письменників, вилученням літери "ї" з правопису, вбивством 4 мільйонів людей у 1932-1933 роках, ухваленням постанови про обов'язкове вивчення російської мови у школах та підвищенням заробітної плати вчителям російської мови на 16%. Працювала також активна пропаганда, яка підтримувала російськомовних громадян, а по телебаченню та радіо виходили програми виключно російською мовою. Таким чином російську мову нав'язали українському суспільству.

Отже, українська мова пережила численні випробування, однак зберегла свою силу та роль у відродженні національної ідентичності.

Після проголошення Незалежності України було Закріплення статусу державної мови: Конституція України 1996 року визначила українську як єдину державну мову, що стало основою для її розвитку в законодавчому полі. Та посилення ролі української мови в офіційному діловодстві, освіті, культурі та медіа.

Мовна політика України кінця 90 років та початка 2000 років у сфері освіти.

Українізація шкіл і вузів: З 1990-х розпочався перехід навчальних закладів на українську мову, що посприяло підвищенню її популярності серед молоді. На початку 2000-х років більшість шкіл, університетів та дитячих садків на заході й у центрі країни вже працювали українською.

Україномовні підручники та література: Були видані підручники українською мовою для всіх шкільних та університетських дисциплін, що зміцнило позиції української в освітньому середовищі.

Проти дія русифікації. Проблема зросійщення в медіа: Незважаючи на незалежність, медійний простір довгий час залишався переважно російськомовним, особливо телебачення та преса. Це створювало бар'єри для поширення української мови.

Законодавча підтримка: Для захисту мови у медіапросторі були запроваджені мовні квоти на радіо та телебаченні у 2016 році, які зобов'язали телеканали і радіостанції поступово збільшувати частку українськомовного контенту.

Закон про забезпечення функціонування української мови як державної (2019)

Зміцнення статусу державної мови: Цей закон став історичним кроком, адже він зобов'язав використання української мови у всіх сферах публічного життя: в державних установах, медицині, освіті, сфері обслуговування, культурі тощо.

Збільшення кількості україномовного контенту: Закон стимулював розвиток україномовного контенту в книговидаванні, кіновиробництві та онлайн-медіа, що стало важливим для популяризації мови.

Роль мови у війні 2014 Підсилення патріотичних настроїв: Після анексії Криму та початку війни на Донбасі у 2014 році українська мова стала символом спротиву і патріотизму. Багато громадян з російськомовних регіонів свідомо переходили на українську, підтримуючи національну єдність.

Зміцнення української мови в армії та волонтерських ініціативах: В армії та волонтерському русі українська мова набула ще більшого поширення, що посилює її роль як об'єднувального чинника.

Мова у цифровій та культурній сферах

Розвиток українського інтернету: В останні роки активно розвивається україномовний контент в інтернеті, зокрема в соціальних мережах, блогах, новинних сайтах і YouTube-каналах.

Збільшення україномовної літератури, кіно та музики: Багато сучасних українських музикантів, кінорежисерів та письменників створюють твори українською мовою, що формує нову культурну ідентичність.

Зміни в суспільних настроях та позитивне сприйняття української мови

Зростання престижу української мови: Опитування показують, що дедалі більше українців відчувають гордість за українську мову і прагнуть говорити нею у повсякденному житті.

Популяризація серед молоді: Молодь все частіше обирає українську мову для спілкування та самовираження, що зміцнює позиції мови серед наступних поколінь.

Виклики та перспективи розвитку

Низька частка української мови у деяких сферах: Незважаючи на позитивні зрушення, українська мова ще не домінує у сфері бізнесу, реклами та у частині наукових досліджень.

Необхідність активного розвитку у світовому просторі: Подальша підтримка української мови в науковій сфері, інформаційних технологіях та міжнародних платформах буде важливою для її сучасного та майбутнього розвитку.

Проблеми

Мовна асиміляція та російськомовний вплив

Наслідки багаторічної русифікації: Багато українців, особливо в східних та південних регіонах, звикли використовувати російську мову у повсякденному житті. Ця звичка часто передається з покоління в покоління, що ускладнює поширення української мови.

Російськомовні медіа: Російська мова домінувала в українському медіапросторі, і, незважаючи на квоти, частина контенту ще залишається російськомовною. Це формує бар'єр для переходу суспільства на українську.

Недостатня українізація в освіті та науці

Українська мова в науці: У наукових публікаціях та дослідженнях часто використовується англійська або російська, а українські терміни інколи не мають усталених варіантів.

Брак україномовних підручників та матеріалів: У деяких спеціалізованих галузях є дефіцит україномовних підручників та навчальних матеріалів, що ускладнює навчання та доступ до інформації рідною мовою.

Спротив і труднощі впровадження законодавчих норм

Проблеми із застосуванням закону про мову: Закон про забезпечення функціонування української мови як державної викликає протидію у частини громадян та бізнесів, особливо у російськомовних регіонах, які відчувають дискомфорт щодо обов'язковості використання української мови.

Слабка підтримка на місцевому рівні: У деяких містах і громадах заходи для підтримки української мови виконуються формально або не виконуються взагалі, що гальмує впровадження політики на місцях.

Виклики в сфері цифрового простору та розваг

Домінування іншомовного контенту в інтернеті: Незважаючи на зростання кількості україномовного контенту, багато молоді продовжує споживати переважно англomовний або російськомовний інтернет-контент.

Брак якісного українського контенту: У багатьох нішах, таких як кіно, серіали, відеоігри, бракує якісного українського контенту, що змушує українців користуватися іншомовними матеріалами.

Соціальна нерівність і ставлення до української мови

Мовні упередження: У деяких соціальних групах все ще існують стереотипи щодо української мови, вважаючи її менш престижною, особливо у діловій сфері.

Регіональні відмінності: Спостерігається значна різниця в рівні використання української мови в різних регіонах країни, що може ускладнювати національну єдність та порозуміння між громадянами.

Проблеми з фінансуванням і підтримкою культурних ініціатив

Недостатнє фінансування програм підтримки мови: Багато ініціатив, що сприяють розвитку та популяризації української мови, мають обмежене фінансування або залежать від волонтерської підтримки.

Брак підтримки україномовних митців: Для українських письменників, музикантів та кінематографістів існують труднощі з фінансуванням і доступом до ресурсів, що знижує популяризацію української мови в культурі.

Вплив діалектів та регіональних варіантів

Розбіжності між літературною мовою та діалектами: У багатьох регіонах використовуються діалекти або суржик, які не завжди відповідають літературним нормам. Це викликає складнощі в поширенні стандартизованої української мови.

Ставлення до діалектів: Існує проблема балансування між збереженням регіональних особливостей мови та уніфікацією літературної мови.

Висновок

щодо розвитку української мови після здобуття незалежності свідчить про значний прогрес, але й наявність численних викликів. За останні три десятиліття українська мова закріпилася як важливий елемент національної ідентичності, об'єднання та державності. Було створено законодавчу базу для захисту мови, введено мовні квоти на радіо і телебаченні, а також ухвалено Закон про забезпечення функціонування української мови як державної, що сприяє її впровадженню в публічні сфери.

Попри це, зберігаються виклики: російськомовний вплив, регіональні мовні відмінності, недостатня підтримка в окремих галузях, а також вплив глобалізації та англomовної культури. Подолання цих труднощів вимагає комплексного підходу — від популяризації мови в освіті та культурі до розширення якісного україномовного контенту в цифровому просторі. Продовження активної підтримки української мови є важливим завданням для збереження національної єдності, зміцнення державності та розвитку української культурної спадщини.